

Conform
modelelor
stabilite
de MEC

BAC

2021

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Monica Cristina Anisie
Constantin Ciprian Nistor
Georgiana Andreea Nistor

Cuprins

În loc de prefață, o scurtă descriere...	3
Breviar teoretic	5
I. Textul argumentativ	5
1. Demersul unei argumentări	5
2. Conectori pragmatici cu rol discursiv → conjuncții, adverbe, prepoziții, interjecții, verbe, expresii și locuțiuni verbale, conjuncționale, adverbiale, prepoziționale	5
3. Rolul conectorilor în funcție de natura relației dintre secvențele discursului	6
4. Câteva recomandări practice...	6
II. Repere în analiza textului literar	7
1. Valori stilistice ale unor moduri și timpuri verbale	7
2. Particularități ale modurilor de expunere: <i>narațiune, descriere, dialog, monolog</i>	9
3. Genul dramatic. Aspecte definitorii, rolul <i>notațiilor autorului/al didascaliilor</i> , sursele și natura <i>comicalului</i>	11
4. Proza de <i>analiză psihologică</i> . Trăsături esențiale	13
5. <i>Personajul literar</i> . Modalități de caracterizare. Elemente de <i>portret</i>	13
III. Principalele curente literare și orientări estetice. Schițe de evoluție	15
1. Romantismul	15
2. Realismul	16
3. Symbolismul	17
4. Modernismul	18
5. Tradiționalismul	19
6. Neomodernismul	19
Variante propuse spre rezolvare	21
Sugestii de elaborare a răspunsurilor	187
Macheta variantelor structurate pe subiecte	247
Bibliografie selectivă	253

BREVIAR TEORETIC

I. Textul argumentativ → act de comunicare centrat pe *funcția conativă* a limbajului, cu scopul de convingere a receptorului privind valabilitatea unui punct de vedere:

- ✓ demersul argumentativ → demonstrație logică a unei opinii, pornind de la o anumită temă;
- ✓ obiectul enunțării → *o teză/premisă*, susținută cu argumente și exemplificată convingător;
- ✓ strategia argumentării → parcurgerea a trei etape obligatorii: **a susține, a dovedi, a întări**;
- ✓ scopul argumentării → persuasiv, de a convinge cititorul ipotetic sau interlocutorul.

Observație: Opinia neînsoțită de argumente și exemple rămâne o afirmație fără susținere (!)

1. Demersul unei argumentări:

- ✓ enunțarea ipotezei → formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție:
 - elaborarea unui enunț clar față de *opinia/teza/ideea* ce urmează a fi demonstrată;
 - este necesară folosirea unor verbe de opinie sau ale subiectivității evaluative;
- ✓ argumentarea propriu-zisă → dezvoltarea a cel puțin două argumente:
 - în *continuitate* (= probează/justifică teza) sau în *contrarietate* (= o infirmă/neagă);
 - susținerea cu exemple pertinente, citate critice, opinii de autoritate, comparații care evidențiază ideea susținută;
- ✓ formularea concluziei → reluarea ipotezei în mod nuanțat/contrazicerea acesteia:
 - exprimarea unei idei pertinente, sinteză a celor anterior enunțate.

2. Conectori pragmatici cu rol discursiv → **conjunții, adverbe, prepoziții, interjecții, verbe, expresii și locuțiuni verbale, conjuncționale, adverbiale, prepoziționale care:**

- ✓ introduc ipoteza → *părerea mea este, voi arăta/demonstra, se poate spune, pornind de la ideea/premisa, consider, sunt de părere, presupun, cred, admit, susțin*;
- ✓ justifică argumentele → *de fapt, dovadă că, cum, având în vedere, de altfel*;
 - prime → *în primă instanță, în primul rând, mai întâi de toate, să începem prin, trebuie amintit mai întâi, prima remarcă se referă la, se poate porni de la ideea, pentru început, se poate admite, pe de o parte, un prim argument este de natură*;

- secundare → în plan secund, în al doilea rând, în plus, în continuare, pe de altă parte, nu numai, de altfel, dovada faptului, ar mai fi de menționat, nu e de neglijat;
- terțiare → în fine, pentru a termina ideea, în ultimul rând, nu în ultimul rând;
- ✓ formulează concluzia → deci, așadar, în concluzie, iată de ce, în sinteză, în sinteza celor afirmate, pe cale de consecință, pentru a conchide.

3. Rolul conectorilor în funcție de natura relației dintre secvențele discursului:

- ✓ analogie → de asemenea, adică, precum, ca și cum, amintind de, în mod similar, în plus;
- ✓ exemplificare → de exemplu, de pildă, să luăm în considerare, în această privință, în ceea ce privește, având în vedere, cu alte cuvinte, de menționat faptul că, se poate invoca;
- ✓ explicare → altfel spus, mă refer la, vreau să demonstrez/admit, de fapt;
- ✓ disjuncție → sau, fie, ori, exceptând, ceea ce exclude, spre deosebire, în contrast cu;
- ✓ opozitie/rezervă/rectificare → totuși, în schimb, din contră, de fapt, în realitate, în timp ce, în loc să, ceea ce contrazice/interzice, spre deosebire de;
- ✓ concesie → deși, chiar dacă, totuși, cu toate acestea, să admitem totuși, în ciuda/pofida;
- ✓ cauzalitate → pentru că, fiindcă, deoarece, căci, întrucât, având în vedere, dat fiind faptul că, din moment ce, din această cauză, din acest motiv/considerent;
- ✓ consecință → deci, așadar, în consecință, drept urmare, ceea ce implică, din care decurge, ceea ce trimite la, prin urmare, ca atare.

4. Câteva recomandări practice...

- ✓ elaborați, înainte de toate, o schită de lucru, un plan care să vă ajute în organizarea ideilor;
- ✓ ideal este să vă structurați textul în patru alineate sau paragrafe distincte, corespunzătoare ipotezei, celor două argumente, respectiv concluziei;
- ✓ delimitați toate aceste patru secvențe într-un mod clar, prin conectorii specifici recomandați;
- ✓ încercați să vă dozați informațiile de care dispuneți, astfel încât să evitați riscul redundanței;
- ✓ nu pierdeți din vedere faptul că baremul de evaluare prevede raportarea la textul-suport în dezvoltarea oricăruia dintre argumentele enunțate;
- ✓ construiți argumente care să acopere o gamă variată de domenii, preocupări, interese: *științe, istorie, sociologie, psihologie, arte, sport* etc.;
- ✓ puteți opta pentru exemple consacrate, pe care le puteți formula prin analogie, deducție, comparație sau le puteți selecta din statistici, aforisme, reflecții, cugetări, maxime;
- ✓ trimiterile la zona literaturii sunt necesare, dar nu au caracter obligatoriu, astfel încât puteți recurge la experiența culturală sau personală de care dispuneți (biografii celebre, istoria unor locuri fascinante, modele de civilizație care v-au impresionat, călătorii etc.);
- ✓ aveți în vedere calitatea exprimării, reflectată în norme de ortografie și de punctuație, calitățile generale și particulare ale stilurilor individuale (claritate, precizie, proprietate, naturalețe);
- ✓ evitați așa-numiții conectori universali: „lucru”, „chestie” sau „gen”, specifici limbajului colocvial; îi puteți înlocui, în schimb, prin „aspect”, „element”, „fapt”, „marcă”, „trăsătură”.

II. Repere în analiza textului literar

1. Valori stilistice ale unor moduri și timpuri verbale

- **Indicativul** → acțiuni complexe, reale, percepute ca fiind sigure, acoperind toate cele trei registre temporale: *trecut, prezent și viitor*:
- **imperfectul** → acțiune în curs de desfășurare, anterioară momentului vorbirii:
 - ✓ cumulează valori stilistice multiple: evocativ, durativ, descriptiv;
 - ✓ susține tonul evocării nostalgice sau confesive, reiterând acțiuni, fapte sau stări trecute în perspectiva prezentului;
 - ✓ creează senzația duratei infinite, a „sfârșitului continuu”, a extensiei temporale validate de o percepție subiectivă;
 - ✓ asociat descrierii, apare în secvențe expositive sau de fixare a cadrului, a decorului sau pentru a configura o anumită atmosferă.
 - **perfectul simplu și perfectul compus** → acțiuni care instituie variații în timp, prin raportare la momentul vorbirii:
 - perfectul simplu se raportează la acțiuni încheiate într-un trecut imediat, restrângând astfel perspectiva temporală:
 - ✓ efectul expresiv este unul dinamic, de senzație recentă și se poate asocia oralității, ca dominantă stilistică;
 - ✓ folosit ca timp narativ, nu se referă numai la acțiuni recente, ci apare și în proza de evocare istorică;
 - ✓ succesiunea acestor verbe implică un ritm susținut, alert;
 - ✓ conotat regional → marcă dialectală a discursului, fiind specific graiurilor oltenesti.
 - perfectul compus implică o mare mobilitate în timp:
 - ✓ prin definiție este un timp perfectiv, indicând acțiuni încheiate;
 - ✓ creează un decupaj în fluxul vorbirii, printr-o delimitare certă de planul prezentului;
 - ✓ disociază discursul *personajului* de intervenția *naratorului*;
 - ✓ redă caracterul ireversibil al acțiunilor surprinse.
 - **mai-mult-ca-perfectul** → descrie acțiuni trecute și încheiate înaintea unui alt moment de timp trecut (= valoare absolută):
 - ✓ exprimă relația cronologică a unei acțiuni trecute în raport cu o alta;
 - ✓ conferă viziunii artistice o notă retrospectivă, deci paseistă;
 - ✓ utilizat în narațiuni istorice pentru efectul de *culoare locală*;
 - ✓ modalitate stilistică de *arhaicizare* a discursului.
 - **prezentul** → acțiune desfășurată concomitent cu momentul vorbirii:
 - ✓ indică certitudinea locutorului (= a vorbitorului) în raport cu obiectul enunțării (= al relatării);
 - ✓ creează impresia de autenticitate, de reprezentare verosimilă a situațiilor pe care le actualizează;

- ✓ susține identitatea dintre *timpul narațiunii* și *timpul narat*, producând un efect de simultaneitate, de actualizare;
 - ✓ imprimă discursului narativ un ritm dinamic, alert, susținut;
 - ✓ se pot distinge mai multe nuanțe: prezentul istoric (= fapte istorice *puse în abis*, actualizate prin forța evocării), prezentul etern (= efect durativ, de *continuum* temporal), prezentul gnomic/aforistic (= adevăruri universale, tonuri sentențioase, maximale, discursuri impersonale), prezentul iterativ (= repetabilitatea unor situații, acțiuni, durate, vârste, cicluri).
- **viitorul** → acțiuni desfășurate într-un moment ulterior vorbirii:
 - ✓ timp al reprezentării lunilor posibile, apărând în contexte asociate reveriei sau visului, dorinței, aspirației, ipotezei;
 - ✓ restrânge distanța dintre categorii antitetice: real/oniric, absolut/relativ, contingent/transcendent, etern/efemer, *aproape/departe*;
 - ✓ instituie o perspectivă futuristă, vizionară, deci proiectivă;
 - ✓ viitorul anterior primește prin uz o conotație pur livrescă;
 - ✓ formele populare sau regionale devin mărci ale oralității discursului.
- **Conjunctivul** → **acțiune incertă, percepută drept posibilă sau realizabilă:**
 - ✓ cumulează o gamă variată de atitudini ale locutorului: indecizie, ezitare, incertitudine, confuzie, suspiciune, aproximație, reticență, dorință, aspirație;
 - ✓ în planul imaginarului artistic se poate folosi pentru a reda evaziunea în universuri compensative: vis, somn, mit, natură, istorie, poezie;
 - ✓ timp exprimând irealitatea imediată, ambiguizează planuri disjuncte: real/ideal, utopic/distopic etc.;
 - ✓ poate substitui valoarea modului imperativ, atunci când exprimă poziția categorică a locutorului: îndemn, ordin, rugămintă, interdicție.
- **Condițional-optativ** → **acțiune realizabilă în baza îndeplinirii unei condiții:**
 - ✓ exprimă dependența față de o condiție explicit sau implicit formulată;
 - ✓ redă opțiunea pe care și-o asumă locutorul prin actul enunțării;
 - ✓ imaginează scenarii posibile, deci are o valoare pur ipotetică.
- **Imperativ** → **acțiune care exprimă ordinul, îndemnul, rugămintea, interdicția:**
 - ✓ instituie o relație de comunicare directă, orientată către interlocutor, devenind marcă a funcției conative a limbajului;
 - ✓ dinamizează discursul, fiind cel mai adesea conotat retoric;
 - ✓ redă atitudini, trăiri, stări puternic marcate subiectiv;
 - ✓ tonul categoric al adresării, care poate fi însă moderat.
- **Gerunziu** → **mod nepersonal a cărui acțiune poate exprima categoria duratei:**
 - ✓ redă o acțiune surprinsă în desfășurare, având caracter dinamic;

- ✓ poate fi asimilat unei secvențe temporale ce anulează distincția între cele trei registre: *trecut, prezent și viitor*;
- ✓ creează un efect durativ, cel de „sfârșit continuu”;
- ✓ se particularizează prin sonorități specifice, adesea onomatopeice.

2. Particularități ale modurilor de expunere: *narațiune, descriere, dialog, monolog.*

Premise de constituire și funcțiile acestora.

- **Narațiunea** → **relatarea unei succesiuni de evenimente, reale sau ficționale:**
 - ✓ reprezintă o structură *temporală*, în opoziție cu descrierea care este *spațială*;
 - ✓ narațiunea este sintagmatică (= înlănțuire, alternanță, contrapunct), descrierea este paradigmatică (= cadru, acțiune, fenomen, epocă);
 - ✓ verbalizează o acțiune pe care o prezintă într-un mod unitar;
 - ✓ contextualizarea acesteia se face prin repere de spațiu și timp (= cronotop);
 - ✓ componentele narațiunii sunt *istoria/subiectul* (= ce se relatează) și *istorisireal/discursul* (= modalitatea narării);
 - ✓ situația narativă implică: *persoana* (= cine săvârșește acțiunea), *timpul* (= când se petrece) și *modalitatea* (= cum se narează, prin relatare/reprezentare);
 - ✓ prezența instanțelor comunicării narative: autor (= entitate atestată biografic), narator (= voce textuală), personaj (= *eu* ficțional), cititor (= proiecție generică);
 - ✓ actul enunțării poate fi asumat de un narator:
 - *autodiegetic* (= focalizare *internă*, uzul persoanei I, este și personajul central al istoriei povestite);
 - *heterodiegetic* (= focalizare *externă*, uzul persoanei a III-a, relatează o istorie de care se delimitează);
 - *homodiegetic* (= de regulă, focalizare *externă*, uzul persoanei a III-a, relatează o experiență directă, care nu este însă personală).
- **Descrierea** → **secvență subordonată structurii narative a textului:**
 - ✓ descrierea artistică (= subiectivă) activează componenta expresivă a limbajului;
 - ✓ definită drept „secvență de suprafață” care se opune dialogului și narațiunii, dar aflată în raport de complementaritate cu acestea;
 - ✓ considerată o pauză narativă, o discontinuitate în actul enunțării;
 - ✓ suspendă temporalitatea, dominantă *dinamică* este înlocuită cu cea *statică*;
 - ✓ contextualizarea descrierii se face prin indici de timp și/sau de spațiu;
 - ✓ centrată asupra unui *arhilexem*, a cărui prezență semnalează temele și motivele sau aria semantică dezvoltată în text (= peisaj, grădină, casă etc.);
 - ✓ tipuri de descriere: *topografia* (= cadru, loc), *cronografia* (= epocă, perioadă), *tabloul* (= acțiune, fenomen, eveniment), *portretul* care îmbină *prosopografia* (= trăsături fizice) și *etopeea* (= calități morale);
 - ✓ este gramaticalizată sau lexicalizată prin câteva aspecte definitorii:
 - recurența grupului nominal (= un substantiv însoțit de un adjectiv, cel mai adesea cu valoarea stilistică a unui *epitet*);

- prezentul și imperfectul indicativului sau participiul ca mărci verbale;
 - figuri de stil semantice: *metaforă, comparație, metonimie, sinecdocă, oximoron, simbol, paradox, antifrază*;
 - lexic specializat prin care se transfigurează artistic realitatea;
 - ✓ asumată fie de un narator, fie de un personaj, cumulează o serie de funcții: metaforică, simbolică, mimetică, vizionară, contemplativă, decorativă, reflexivă, explicativă, experimentală etc.
- **Dialogul → formă prototipică (≈ naturală, firească) de comunicare:**
- ✓ secvență de replici rostite alternativ, corelate din punct de vedere semantic;
 - ✓ definit drept interacțiune verbală între două instanțe (emițător/receptor, locutor/ alocutor) cu rol intersanjabil (= se pot schimba reciproc);
 - ✓ în comunicare, marcă a funcției conative (= centrată asupra receptorului) sau a celei factice (= asigură canalul de legătură);
 - ✓ M. Bahtin aduce în discuție „dialogizarea internă a discursului”, înțeles drept tendință naturală a oricărei limbi;
 - ✓ operele epice, dramatice sau chiar lirice (= egloga) se pot fundamenta pe un principiu dialogic (= personajele care ființează prin limbaj „comunică și se comunică”, în egală măsură) care:
 - dramatizează narațiunea, conferindu-i un caracter reprezentabil;
 - juxtapune prezențele scenice care intervin prin dreptul la replică;
 - alternează *vocile lirice* (v. poemul *Luceafărul* de M. Eminescu);
 - ✓ principii pragmatice: cooperarea, interesul, eficiența, politețea, adecvarea limbajului la context, exprimarea corectă, logică etc.
- **Monologul → formă de comunicare univocă/unilaterală:**
- ✓ intervenție de dimensiuni variabile, aparținând unui locutor/personaj;
 - ✓ centrat pe emițător, se opune prin definiție comunicării dialogate;
 - ✓ strategie discursivă regăsită în compoziția operei dramatice, epice sau lirice:
 - monologul dramatic:
 - ✓ *adresat* → destinat unui grup cu intenția clară de a fi receptat (v. comedia *O scrisoare pierdută* a lui I. L. Caragiale);
 - ✓ *solilocviu* → formulat în prezența sau absența (= *aparteul*) unui alt personaj de care se face abstracție (v. drama *Iona* de M. Sorescu);
 - ✓ *monolog dialogat* → un pseudodialog prin care personajul se transpune în mai multe voci, nuanțe etc. (v. dramele metafizice *Iona* și *Paracliserul* de M. Sorescu).
 - monologul narativ:
 - ✓ *adresat* → intervenție în stil direct, având aceleași particularități de expresie ca și cel dramatic;
 - ✓ *interior* → modalitate prin care conștiința intimă a personajului devine transparentă (v. proza de analiză psihologică sau romanul *Moromeții* de M. Preda).

VARIANTE PROPUSE SPRE REZOLVARE

Examen de bacalaureat național

Proba E. a)

Limba și literatura română

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

Varianta 1

Subiectul I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Ceea ce îi deosebește enorm pe cei vechi de moderni este și felul în care unii și ceilalți concep timpul liber. Pentru noi, nimic nu seamănă mai puțin cu timpul liber decât imaginea celui care, student, elev sau profesor, se duce, zi-de-zi, la școală. E trist să stai în bancă, așteptând să fii ascultat de o profă isterică sau de un prof sadic, ori să scrii lucrări pe subiecte pe care le știi prostेști, ori să te gândești mereu la câte n-ai putea face dacă ai chiuli, sau să transpiri la gândul catalogului și al examenului; de partea cealaltă, să te spetești pregătind lecții pentru loaze, să răgușești zbierând „ordine”, să devii zbir încercând să pacifici o trupă de sălbatici, să tremuri la gândul unor inspecții... Ei bine, în aceste condiții, la ce altceva mai pot visa popoarele muncitoare de elevi, studenți și profesori decât la recreație, la timpul liber, când ele vor să facă orice altceva numai școală nu: așadar, la vorbărie, mâncare, somn, plimbare, călătorie, televizor, sport, amor, hobby, spectacole și mai ales, poate, să râvnească la a nu face nimic, la a vegeta un răstimp – pur și simplu – fără scop, fără proiect, fără regret...

Pentru lumea modernă, școala stă la antiteza recreației, a „licenței” (în sens de îngăduință de a face orice; de la verbul latin respectiv, licere, provine de altminteri vocabula franțuzească loisir*). Școala și, de aici, actul învățării sunt, prin excelență, locul obligației, al caznei*, al regulii impuse de sus, unde se manifestă păruiala pentru locul frunțaș. Ele se prezintă drept „anticamera vieții”, ceea ce înseamnă uneori laboratorul, alteori cloaca acesteia; în orice caz, ele cad, la fel ca și activitățile productive pe care le anunță și le prepară, sub blestemul originar al muncii.*

Și totuși, la izvoarele sale eline, școala era exact timp liber, răgaz! În Grecia, școlile însemna „timp liber”, „recreație”, iar verbul derivat *scholazein* semnifică „a avea timp liber”, „a nu munci”.

(Andrei Cornea, *Cuvintelnic fără frontiere*)

* *licere* (lat.) – a permite, a îngădui;

* *loisir* (fr.) – timp liber;

* *caznă* – chin, muncă istovitoare.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Precizează sensul din text al construcției *să devii zbir*. **6 puncte**
2. Numește o deosebire fundamentală între concepția celor *vechi* și a celor *moderni*. **6 puncte**
3. Menționează două dintre constrângerile pe care le exercită școala asupra profesorilor. **6 puncte**
4. Explică de ce, pentru societatea modernă, școala se situează la antipodul *recreației*. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Școala și, de aici, actul învățării sunt, prin excelență, locul obligației, al caznei, al regulii impuse de sus, unde se manifestă păruiala pentru locul fruntaș*. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă instituția școlii reprezintă sau nu o formă de petrecere a timpului liber, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Cuvintelnic fără frontiere* de Andrei Cornea, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului (didascalii) în următorul fragment:

ALTA (încleștat, s-a ridicat într-un genunchi): *Pietro, crezi într-adevăr în dragoste?*

PIETRO: *Eu trebuie să cred în ceva, Alta.* (A spus asta cu o convingere neocolită și definitivă, de condamnat la moarte. Alta tresare din tot corpul, îngheață, i se măresc ochii.)

ALTA (întreabă palidă): *Și mă iubești pe mine?* (Cade iar.)

PIETRO: *Nu știu dacă e numai asta! ... Dar, dacă simțământul acesta pe care nu-l am nici pentru Dumnezeu este iubire, atunci te iubesc. În tot pustiul gândurilor mele ești numai tu. Mâna ta pe brațul meu îmi mângâie sufletul.* (După un răstimp, când vede, uimit, înfiorat): *Ți-s ochii umezi, Alta?*

ALTA (zarii s-au aruncat*): *Ce punte neomenească, a suspinelor, leagă sufletele noastre?!* (Căci se aude un zgomot afară, ca și cum ar fi lunecat obosit piciorul cuiva. Alta tresare, ascultă înfiorată, Pietro nu observă, căci tace, căutându-se.)

PIETRO (neliniștit, se apleacă să-i sărute mâna. Alta i-a scos pumnalul, pe care el îl mai purta la centură): *Mă iubești, Alta?*

ALTA: *De ce te îndoiești?*

PIETRO: *Pentru că nu merit iubirea ta.*

(Camil Petrescu, *Act venețian*)

* *zarii s-au aruncat* – zarurile au fost aruncate, parafrază a celebrului dicton aparținând lui Iulius Cezar; aici cu sensul de acțiune ireversibilă, irevocabilă etc.

Notă

Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale basmului cult*, aparținând unui autor studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
- comentarea a două secvențe relevante pentru tema basmului cult studiat;
- analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru basmul cult ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și

de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 2

Subiectul I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Cristian Pătrășconiu: Cum se naște o conștiință de central-european, acum? Cum au venit spre dvs. aceste elemente identitare? Și ce au ajuns ele să fie, tot pentru dvs.: „că-masă”, „piele”, „carne” sau altceva? Unde s-a așezat Europa Centrală la dvs.: în minte, în inimă?

Adriana Babeji: N-aș ști să-ți spun, în plină epocă a globalizării și după ce aproape toată „fosta” Europă Centrală e în Uniunea Europeană, cum și mai ales dacă se mai naște o asemenea conștiință. Am stat suficient de mult în mijlocul unor grupuri de tineri (între 16 și 25 de ani) ca să realizez rapid că, pentru ei, tema identitară din unghiul întrebării tale nu mai e o prioritate. Ca să nu spun de-a dreptul că, de cele mai multe ori, tema asta nici nu are vreo relevanță. Sigur, nu generalizez, pentru că s-ar putea, la fel de bine, să existe tineri educați de familiile lor în spiritul apartenenței regionale.

În ce mă privește, însă, conștiința asta e încă foarte puternică. Ea a venit spre mine printr-o istorie de familie, apoi prin toți cei peste 60 de ani trăiți la Timișoara, prin rețeaua prietenilor și a afinităților și, nu în ultimul rând, prin cultură. Prin tot ce am citit, văzut, ascultat. Prin felul de a înțelege mai multe limbi, prin stilul de a mobila un spațiu, prin melancolie și umor, prin acel râsu’- plânsu’ din gesturi și fraze. Deci e o chestiune de suprafață și de profunzime, simultan, ca într-un paradox, ca însăși ideea, dar și istoria Europei Centrale. Și paradoxul ăsta a început prin a-mi intra în carne și a urcat apoi spre inimă și minte. E acolo, în mine. [...]*

C.P.: De ce e de scos din uitare Europa Centrală? Istoria sa, conceptul ca atare (unul, nu-i așa, cu „geometrie variabilă”). Și cum?

A.B.: Pentru simplul motiv că mai ales aici, în Europa Centrală, trecutul nu trece. Ca să înțelegi ce se întâmplă azi, de pildă, în Polonia sau în Cehia sau în Ungaria, nu ai cum să nu ții seama de istoria acestor țări din secolul XX (ca să rămânem doar la ultima sută de ani). Cât despre concept, el s-a dat de multe ori peste cap, s-a extins, s-a restrâns, ba chiar era cât pe ce să își piardă complet relevanța. Cred că e utilă o repunere a sa în discuție, periodic, fiindcă doar așa pot fi mai bine înțelese cauzele acestei geometrii atât de variabile (determinată de strategii geopolitice, de cele mai multe ori), dar și efectele pe care modulările unui simplu concept le pot avea în plan concret, real. Cum anume să scoți din uitare o idee? Reîncepând să vorbești și să scrii despre ea. Dar și imaginând forme instituționalizate